

1. Magiaren Printzipioak

Magiaren oinarrian bi printzipio daude:

1. Antzekoak antzekoa sortzen duela, edo ondorioek kausen antza daukatela. Antzekotasunaren lege honetatik magoak nahi duen efektu/ondorioa lortzeko imitatu egiten du nahi duen hori. Lege honetan oinarritutako sorginkeria/encantamientoei imitaziozko magia edo magia homeopatikoa esaten zaie.
2. Noizbait kontaktuan egondako gauzak elkarri eragiten diotela distantzia batera egonda ere, nahiz kontaktu fisiko oro hautsi. Hemendik ondorioztatzen da objektu materialari egindako edozerrek eragin egingo duela noizbait objektu horrekin kontaktuan egondako pertsonari, objektu material hori pertsona horren gorputz zati bat izan ala ez. Lege honetan oinarritutako sorginkeria/encantamientoei magia kutsakorra esaten zaie.

Magoak lege hauek martxan jartzean era inkontziente batean egiten du, hau da, antzekotasunaren eta kutsatzearen legeak unibertsalak balira bezala jarduten du, nahiz eta ez horretaz jabetu. Uste de lege hauek naturan baita gizakian eragina dutela. Laburbilduz: magia lege naturalen sistema faltsu bat da, eta jokabidearen gida oker bat; zientzia faltsu bat da eta arte abortatu bat. Frazerrek bereizten ditu:

-Magia teorikoa: magia ulerturik mundu guztiko gertaerak determinatzen dituen arauen espresio bezala. Magia lege naturalen sistema gisa ulertuta.

-Magia praktikoa: Magia gizakiak beraien helburuak lortzeko jarraitzen dituzten arauak bezala ulertuta. Mago primitiboak aspektu honetan bakarrik ulertzen du magia, ez dituelako aztertzen bere jardueraren oinarrian daude prozesu mentalak ez bere jarduerak implikatzen dituzten printzipio abstraktuak. Berarentzako magia beti da artea, sekula ez zientzia. Ikertzailearen lana da printzipio abstraktuak beraien aplikazio konkretutik bereiztea.

Magiaren azpian dauden 2 printzipio hauen atzean bi ideia asoziazio oker daude. Magia homeopatikoa oinarritzen da antzekotasunaren ideia loturan; magia kutsakorra en “asociacion de ideas por” hurbiltasuna. Lehena okerra da pentsatzeagatik antza daukaten 2 gauza gauza bera direla, eta bigarrena okerra da pentsatzeagatik noizbait kontaktuan egon ziren gauzak kontaktuan egoten jarraitzen dutela.

Praktikan, magia mota hauek askotan elkarrekin aurkitzen ditugu: nahiz magia homeopatikoa askotan bere hortan aurkitu, magia kutsakorra orokorrean magia homeopatikoa nahastua agertzen zaigu. Bi magiaren adar hauek magia simpatetikoaren baitan sartu ditzakegu, biek suposatzen baitute gauzek elkarri eragiten diotela, haien artean distantzia egonda ere, atrakzio sekretu edo ezkutuko sinpatia baten bidez, eta elkareragite hau ikusi ezin den eter moduko baten bidez ematen da.

Eskema (35 or.):

Magia simpatetikoa (Sinpatiaren legea)

Magia homeopatikoa (Antzekotasunaren legea) Magia kutsakorra (Kontaktuaren legea)

2. Magia homeopatikoa edo imitatiboa

“Antza duenak antzeko produzitzen du” ren adibide ohiko bat, voodooarena. Mina egin nahi izatea etsai bati haren antza duen irudi bat suntsituz. Baina askotan magia homeopatikoa norbaiti kalte egiteko erabili izan bada ere, asmo onez ere erabili izan da, adibidez, haurdunaldi bat errazteko, edo gaitzak sendatu edo saihesteko. Sarritan, sendatze hau, edo lortu nahi den haurdunaldi hori, medikuari egiten zaio, ez gaixoari berari. Adibidez, erditzeko zailtasunak dituen emakume bati laguntzeko medikuak erditzen ari balitz bezala egitea. Beste alde batetik, ohikoa da magia mota hau ehiztari eta arrantzaleen artean, ehiza edo arrantza arrakastasu bat ziurtaratzeko. Askotan, propio imitatzen da ehizatu edo arrantzatu nahi den hori. Adib, Colombia Britanicoan, arrainak ez badira bere garaian etortzen, mootka sorginak arrai igerilari baten irudia fabrikatzen du eta arraiak etorri ohi diren norabidean jarri uretan.

Magia simpatetikoak, ikusten ari garen bezela, ez ditu agindu positiboak (egin X) bakarrik (encantamientos), bazik eta negatiboak ere bai, tabuak. Hau da, ez du balio bakarrik nahi den zerbait erakartzeko, nahi ez den zerbait seihesteko, ere bai. Bata zein bestea akats berdin baten bi muturrak lirateke, mutur positiboa sorginekria izanik eta negatiboa tabua. Tabua magia praktikoaren aspektu negatibo bezala definitu genezake.

Nahiz ez horrela formulatuak izan, implizituki, herri primitibo askotan pentsatu izan dalege hauek natura eta giza portaera arautzen dutela eta giza borondateatik at daudela.

Eskema (44 or.)

Magia simpatetikoa
Magia

Teorikoa (magia sasi zientzia gisa) Praktikoa (magia pseude artea gisa) :
Magia + edo sorginkeria // Magia - edo tabua

Basatien tabuen artean ohikoena janari batzuk jateko debekua da, eta debeku hauetako asko antzekotasunaren legetik eratortzen dira, eta horrenbestez magia negatiboaren adibideak dira. Zerbait lortzeko x jatea magia positiboa litzake, zerbait eragozteko ez jatea, negatiboa.

Pentsamentu magikoaren ezaugarri bat da pentsatzea urruti dauden gauzek elkarri eragin diezaioketela. Gainera, ez da pentsatzen soilik zeremonia magikoak urrutiko pertsona eta gauzeu eragiten dietela, izan ere, eguneroko bizitzako ekintza sinpleenak ere eragina izan dezaketela pentsatzen dute. Horrela, Afrika Ekialdeko herri bateko ehiztariak siensten dute haien emazteak ez badira difelak beraiek ehizan atera bitartean, honek elefanteei boterea emango diela, eta honengatik elefanteak ehiztariak zaurituko edo hilko dituela. Horregatik,

ehiztari batek bere emaztearen jokaera desleialaren berri izaten badu, ehiza abandonatzen du.

Magia homeopatikoaren beste aplikazioak: Landare batek, dagokion garaian, fruituak emateko. Adib. Sumatran emakumeek ilea solte dutela landatzen da arroz, espero baita horrela arroz luze eta trinko haziko dela. Magia homeopatikoaren baitan, uste da pertsona batek landare batean eragiteko gaitasuna izango duela, izan onerako edo txarrerako, bere ekintzen ontasunaren arabera edo bere kondizioaren arabera (emakume emankor batek landareak emankor bilakatuko, anztua den batek kontrakoa, adib.). Ezaugarri pertsonal edo akzidental batzuen izaera kaltegarriaren sinesmen honek hainbat debeku edo abstentzio eragiten ditu, pertsonak gauza batzuk egiteari utziko dioteez beraien kondizio ez desiragarriarekin landareak kutsatzeko. Debeku edo gauza bat egiteari uzte hau magia negatibo/tabuaren adibideak dira. Baina magia homeopatikoaren baitan, landarea eta pertsonen arteko harremana bidirezionala da, elkarri eragiten diote, hau da, pertsonak landarea kutsatu dezakeen bezala kutsatu dezake landareak pertsona. “La acción y la reacción son iguales y opuestas”. Adibidez, galelaren uste dute eroritako fruitu bat jaten bada pertsona horrek estropezu egiteko joera bat hartuko duela. Landareez gain, animaliei ere aplikatu logika hau. Animaliek desiragarriak dituzten ezaugarri batzuk dauzkatala pentsatzen da, eta magia homeopatikoa saiatzzen da modu ezberdinez gizakiari pasatzen gaitasun hauek. Adib. indarra emateko huroi batekin egindako amuletu bat eramatea.

Landare eta animaliaz gain, gauza inanimatuak onurak edo kalteak hedatu ditzakete haien inguruan haien izaera intrinsekoaren eta magoaren kalte edo onurak bideratzeko gaitasunaren arabera. Harriak, adibidez, askotan erabili dira, haien bertute magikoak atxikituz haien forma eta kolorea nahi zen horrekin lotuz (X ezaugarriko harri batek Xekin lotura duen (adib. kolorean) Yn eragiteko balio du).

Batzutan, magia homeopatikoak zori txar bat saihesteko balio du, zoritxar hori imitatuz egiazkoa saihesteko asmotan. Horrela, patuari alde egin nahi zaio, benetako kalamitatea kalamitate faltsu batekin ordeztuz.

Batzutan, magia homeopatikoa espirituen ideari lotua agertzen zaigu, baina honek ya sizerikusi gehiago du erlijioarekin magiarekin baino. Frazerren arabera, pentsamentuaren eboluzioan, magia erlijioaren aurretikakoa da.

3. Magia Kutsakorra

Honen atzean dagoen ideia da noizbait elkartuak egon ziren gauzak behin banaduta ere konexio edo lotura bat, harreman sinpatetiko bat, edukiko dutela, eta bati egiten zaiona era antzekoan erreproduzitzeko dela bestean. Magia kutsakorraren onarri logikoa, sinpatetikoen antzekoa, ideia asoziazio oker bat da. Bere oinarri fisikoa, magia sinpatetikoaren antzekoa, fisika modernoaren eterrak bezala objektu distantiek lotzen dituen eta batengan egindakoa bestearengana trasladatzen duen bitarteko material bat da. (63 or.). Adibide ohikoena da pertsona baten eta pertsona horrek galdutako zatien (azkazal, ile, zilbor heste, plazenta..) arteko sinpatia magikoaren sinesmena. Norbaiten azakal edo ileen bitartez pertsona horrengan eragiteko gaitasuna izatearen ustea unibertsala da. Baina gorpuzkiez gain, magia kutsakorraren ideia hau zauri bat eragin duten tresnei ere aplikatzen zaie. Kultura askotan pentsatu da, adib. zauri bat egin duen aiztoa garbi eduki ezker, zauria bera garbi mantenduko dela, eta kontrakoa. Magia sinpatetikoki poriektatu daiteke gizon

batengan ez soilik bere gorpuzkin edo arropen bitartez, baita bere aztarna edo gorputzak utzitako arrastoen bidez ere.

5. Mago/Aztiaren progresoa

Frazerrek bi magia moten arabera bereizten du, magia horen eragite esparruaren arabera:

- Magia pribatuak: Gizon batengan egiten dena
- Magia publikoa: Gizarte osoari eragiteko egiten dena

Azken hau gizartearen ongirako egiten duen aztia praktikatzaile pribatu izatetik funtzionario publiko moduko bat izatera pasatze da. Mota honetako funtzionarioen garapenak garrantzia handia du gizartearen eboluzio erlijioso nahiz politikoarentzat. Izan ere, penstatzen denean tribuaren ongizatea azti baten jardunaren araberrako dela, azti horrek posizio sozial garrantzitsua lortzen du. Kontuan izanik magia sinpatetikoa faltsua dela eta beraz aztiak esaten duen guztia erabat faltsua dela, Frazerreka argudiatzen du gizon zoli/bizkorrenak bakarrik izango zirela gai posizio hauei eusteko. Izan ere, benetan sinesten zutenak egiten ari zirenean arazo larriak izango zituzten errealitateak haien deklarazioak zapuztean. Kontziente edo inkontzienteki, aztiak iruzurtiak ziren, eta iruzur egitean onenak zirenak ziren posizio horri eusteko aukera handiena zutenak. Honek esan nahi du, eboluzio sozialaren gradu honetan, botere gorena gizon azkar, zoli eta eskrupulorik gabekoen esku geratzeko joera zegoela.

Aztiaren figurak boterea irabazi ahala, eragina izan zuen gizarte basatian, boterea bakar baten eskuetan konzentratzen zelako, eta ez, basakerian ohikoa zen modura, nagusien esku. Beste hitzetan, aztiaren figuraren bitartez gizarte hauek gerontokraziatik (nagusien oligarkia) monarkiarara pasatzea ahalbidetu zuten. Monarkiaren sorrera gizadia basakeriatik ateratzeko kondizio esentziala izan zen. Izan ere, basatia da tradizio eta ohiturek menderatuen daukate gizakia, eta horregatik, beste estadioekin alderatuz, inoiz baino zail eta geldoagoa da garapena. Basati zoriontsu eta askearen mitoa, gizadiaren balizko urrezko garaiaren ideia, zeharo faltsua da, basatia iraganaren esklabu baita. Bere arbasoek egndakoa da zuzenbidearen iturria, eta haiei obedientzia itsu bat zor zaie. Horregatik, ohitura zaharrak hobetzeko aukera oso murriztua da.

Gizartearen estadio estankatu eta baxu hau gainditzea ahabidetu zuen edozer eskertzekoa da ongia beraien jokabidearen jomuga bezala duten haien partetik. Tirano baten gehiegikeria eta kapritxoak ere balio dezakete gizarte bat lotzen zuten ohituren kateak hausteko. Eta tribuak buru gisa nagusien kontseilu lotsatu eta zatituak eduki ordez lider indartsu eta ausartak edukitzean, tribu hori haunditu eta indartu egiten zen, garapen sozial, industrial eta intelektualari ateak irekiz. Askotan zinilizaziorako saltoak lider autoritario eta despotikoen eskutik eman zen, izan ere, gizadioaren estadio honetan sarritan lider autokratikoak askotan humanitateari, eta paradoxikoki, askatasunari, lagundu zioten. Horrela, magiaren lanbide publikoak, gizonei botere gorena lortzen lagundu dien heinean, gizakiak tradizioaren esklabutzatik askatzen lagundu du, askatasun handiagoko bizitza bat emanez eta munduaren ikuspegi zabalago bat eskainiz. Honetaz gain, kontuan hartzen badugu magiak zientziari bidea ireki diola, magia gauza on askoren iturri izan dela onartu behar dugu, min asko egin badu ere; eta, akats baten alaba bada, askatasuna eta egiaren ama izan dela.